

Nr 127.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension åt vissa arbetare och arbeterskor vid ammunitionsfabriken; given Stockholms slott den 1 mars 1918.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att arbetarna vid ammunitionsfabriken Carl August Lindh och Carl Johan Andersson samt arbeterskorna vid nämnda fabrik Erik-Hans Anna Johnsson, Karin Nilsson och Johanna Matilda Bergström må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, vardera av Lindh och Andersson med 500 kronor samt envar av Erik-Hans Anna Johnsson, Karin Nilsson och Johanna Matilda Bergström med 300 kronor, att för envar av dem utgå från och med månaden näst efter skedd eller skeende avgång från anställning vid ammunitionsfabriken.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

*E. A. Nilson.*

---

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför  
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott  
den 1 mars 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,  
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,  
Statsråden PETERSSON,  
SCHOTTE,  
PETRÉN,  
NILSON,  
LÖFGREN,  
friherre PALMSTIerna,  
RYDÉN,  
UNDÉN,  
THORSSON.

---

Departementschefen, statsrådet Nilson, yttrade härefter:

»Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 8 december 1917 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* till erhållande av pension föreslagit följande vid ammunitionsfabriken anställda arbetare och arbeterskor, nämligen arbetarna Carl August Lindh och Carl Johan Andersson samt arbeterskorna Erik-Hans Anna Johnsson, Karin Nilsson och Johanna Matilda Bergström, vilka samtliga varit anställda vid fabriken över 30 år men numera till följd av sjuklighet och nedsatta kroppskrafter vore oförmögna att med eget arbete försörja sig.

Av styresmannens framställning jämte därvid fogade läkar- och frejdebetyg m. m. inhämtas följande:

Lindh, som är född den 8 november 1833, kom i tjänst vid ammunitionsfabriken den 20 februari 1868, där han ännu kvarstår, men är numera på grund av åderförkalkning och dubbelsidigt ljumskbräck oförmögen att med arbete bidraga till sitt uppehälle.

Andersson är född den 16 december 1843 samt är sedan den 3 september 1883 anställd vid ammunitionsfabriken men är numera på grund av åderförkalkning och betydligt nedsatt syn å båda ögonen oförmögen att med arbete bidraga till sitt uppehälle.

Erik-Hans Anna Johnsson, som är född den 12 november 1858, anställdes vid ammunitionsfabriken den 24 april 1884 samt avflyttade därifrån den 12 maj 1917. På grund av kronisk lungsjukdom samt kronisk hjärtsjukdom är hon oförmögen att fullgöra de med hennes förutvarande anställning vid fabriken förenade göromål, och är hon i övrigt oförmögen att med arbete bidraga till sitt uppehälle.

Karin Nilsson är född den 12 oktober 1854 och erhöll anställning vid ammunitionsfabriken den 1 december 1882. Enligt läkarintyg lider hon av tumörbildning i vänstra bröstet (troligen kræfta) ävensom av symptom av kronisk rheumatism samt är på grund härav oförmögen att vidare behörigen fullgöra det arbete, som ålegat henne vid fabriken, varifrån hon avflyttat den 30 september 1917. Hon är även i övrigt oförmögen att med arbete försörja sig.

Johanna Matilda Bergström är född den 4 maj 1850 samt erhöll anställning vid ammunitionsfabriken den 16 juli 1884 men är numera på grund av kronisk bröstsjukdom oförmögen att med arbete bidraga till sitt uppehälle.

Samtliga ifrågavarande personer hava under sin anställning ådagalagt ett hedrande uppförande och arbetsduglighet. De hava för sitt arbete vid ammunitionsfabriken under år 1916 uppburit följande kontanta avlöningar, nämligen Lindh 1,133 kronor 30 öre, Andersson 850 kronor 67 öre, Erik-Hans Anna Johnsson 785 kronor 43 öre, Karin Nilsson 835 kronor 62 öre samt Johanna Matilda Bergström 882 kronor 16 öre.

Enligt vad styresmannen för ammunitionsfabriken framhållit, torde emellertid förenämnda avlöningsförmåner för samtliga med undantag för Lindh bära för år beräknas högre, då ifrågavarande arbetare på grund av sjukdom eller behov av vila under en del av året varit frånvarande, och torde vad Andersson beträffar hava bort uppgå till omkring 1,000 kronor och för de kvinnliga arbetarna till omkring 900 kronor. Lindh och Andersson hava åtnjutit inkvartering in natura, bestående av rum och kök jämte 14 kubikmeter ved.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti underdånig skrivelse den 27 december 1917 förklarat sig anse billigt, att ifrågavarande arbetare genom pension be-

reddes någon hjälp till livsuppehälle efter avskedstagandet. I fråga om pensionernas storlek funne sig departementet med hänsyn till nämnda arbetares tjänstetid och åtnjutna löneförmåner böra föreslå ett belopp av 600 kronor för de manliga och 400 kronor för de kvinnliga arbetarna, allt för år räknat. Artilleridepartementet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Lindh och Andersson vardera en årlig pension av 600 kronor samt var och en av Erik-Hans Anna Johnsson, Karin Nilsson och Johanna Matilda Bergström en årlig pension av 400 kronor ävensom att nämnda pensioner måtte få utgå, för Lindh och Andersson från den dag, de avginge från ammunitionsfabriken, för Erik-Hans Anna Johnsson från och med den 13 maj 1917, för Karin Nilsson från och med den 1 oktober 1917 samt för Johanna Matilda Bergström, som avgått från fabriken den 22 december 1917, från och med sistnämnda dag.

I häröver den 4 februari 1918 avgivet underdånigt utlåtande har statskontoret anfört följande:

Statskontoret funne visserligen goda skäl föreligga för beredande av understöd av statsmedel åt samtliga nu ifrågavarande arbetare, vilka under många år ägnat sina krafter åt arbete för statens räkning, men ämbetsverket ansåge sig icke kunna tillstyrka de av artilleridepartementet föreslagna beloppen av 600 kronor till manlig och 400 kronor till kvinnlig faktoriarbetare. I sitt den 5 november 1917 avgivna utlåtande i fråga om beredande av pension åt faktoriarbetaren K. A. Sandström hade nämligen statskontoret närmare utvecklat skälen för att någon höjning av beloppen av pensioner till dylika arbetare för närvarande icke borde vidtagas. Med åberopande härav och med erinran tillika, att Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1918 års riksdag föreslagit bemålde Sandström till pension av 500 kronor, hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att åt nu ifrågavarande arbetare finge från allmänna indragningsstaten utgå pensioner till de belopp, som enligt de senaste årens riksdagars beslut pläгат beviljas arbetare i liknande ställning, nämligen 500 kronor till de manliga och 300 kronor till de kvinnliga arbetarna, att räknas för envar av dem från och med månaden näst efter skedd eller skeende avgång från arbetet vid ammunitionsfabriken.

Departements-  
chefen.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser även jag, att ifrågavarande arbetare böra komma i åtnjutande av pension utav statsmedel. Pensionsbeloppen torde, i överensstämmelse med vad stats-

kontoret föreslagit, böra bestämmas till 500 kronor för de manliga och 300 kronor för de kvinnliga arbetarna samt utgå från och med månaden näst efter skedd eller skeende avgång från anställning vid fabriken.

Jag får alltså hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att arbetarna vid ammunitionsfabriken Carl August Lindh och Carl Johan Andersson samt arbeterskorna vid nämnda fabrik Erik-Hans Anna Johnsson, Karin Nilsson och Johanna Matilda Bergström må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, vardera av Lindh och Andersson med 500 kronor samt envar av Erik-Hans Anna Johnsson, Karin Nilsson och Johanna Matilda Bergström med 300 kronor, att för envar av dem utgå från och med månaden näst efter skedd eller skeende avgång från anställning vid ammunitionsfabriken.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

---

Ur protokollet:

*Thomas Adlercreutz.*

---